

***Politiskt Alternativ har som utgångspunkt att inte låsa sig vid ideologiska ställningstaganden, men att varje ärende och fråga behandlas utifrån de förutsättningar som föreligger***

**Det kompletta kommunalpolitiska handlingsprogrammet för Politiskt Alternativ 2014-2018**

**Vi tror att ett samarbete mellan kommuner, näringsliv och politiska partier kan skapa goda förutsättningar för arbete och företagande.**

**– för ett livskraftigt, hållbart och jämställt Vilhelmina**

## **VITAL DEMOKRATI**

**Vi vill** stärka kommunfullmäktige som högsta beslutande organ genom att återföra de strategiska och visionära besluten dit. Vi vill hålla framtidskonvent där politiska partier tillsammans diskuterar och presenterar sin syn på kommunens framtida utmaningar samt konsulterar medborgare om deras önskemål och visioner

- Kommunstyrelsen ska i betydligt större grad lyfta fler beslut till fullmäktige. Regelbundna fullmäktigeberedningar är ett bra verktyg för att stärka kommunfullmäktige.
- Allmänhetens frågestund införs vid alla fullmäktige så medborgare alltid kan ställa frågor.
- Årlig framtidskonferens och visionsmöten (som inte bara berör tätorten) på kommunal nivå såväl som i "Region 8" (nätverk för inlandskommuner i länet)
- Stödja möjligheterna till kommun- och länsbygderåd där bygde- och intresseföreningar möts och kommunpolitiker kan fånga upp viktiga frågor i samråd (på inbjudan till dialog från råden självklart).

**Vi vill** att den kommunala beslutsgången ska vara lättillgänglig och överskådlig genom skrivna protokoll som på ett bättre sätt speglar beslutsfattarnas vilja. Beslutsunderlagen ska vara tydliga så att medborgarna och politikerna ges möjlighet att yttra sig innan beslut tas.

- Beslutsunderlag och bilagor ska offentliggöras på kommunens hemsida samtidigt som kallelser till politiker sker. Kommuninvånarna ska ha kännedom och kunna påverka.
- Kallelser inför styrelse/nämnder, ska ske 6 dagar före sammanträde istället för 4 som idag.
- Protokoll måste bli mer tydliga, både till vad överläggningar, yttranden och beslut innefattar.
- Beslutsförslag måste vara skriftligt presenterade innan beslut får tas.
- Konsekvensbeskrivningar måste i en högre grad finnas med i beslutsprocessen.
- Fler och offentliga informationsmöten när frågor av vikt berör byar eller tätorten.
- Ungdomskonvent/demokratidagar, i högstadium och gymnasium, ska genomföras årligen. De ungas deltagande och medverkan är nyckeln till framtidens Vilhelmina.
- Minst ett öppet kommunstyrelsesammanträde per år, där politiken har öppet hus för allmänheten.
- Närvarorätt för gruppledarna vid nämnd- och styrelsesammanträden – för ökad insyn.

**Vi vill** bibehålla och öka kompetensen inom den kommunala förvaltningen genom en ökad och fördjupad samverkan mellan kommunerna i Södra Lappland.

- Ledningsproblem har varit återkommande och Vilhelmina kommun måste ta ett betydligt större ansvar för att ledningskompetens upprätthålls samt då brister förekommer åtgärda detta. Samt stärka ledningsfunktioner när det är nödvändigt.
- Vi vill utvärdera och utreda ledningsorganisationsförändringarna som skett inom Socialförvaltningen och Utbildningsförvaltningen.
- Ekonomienheten vill vi tillföra en spetskompetens i form av en s.k. controller som led i förbättra ekonomistyrning, ekonomikontroll och ledningsfunktioner.
- Samverkan och samarbete interkommunalt ska inte centralisera och utarma, utan är ett sätt att stärka Vilhelmina och inlandskommunerna.
- Ärenden, visioner och frågor, i 3- och 8-kommunsarbetet samt Region Västerbotten, måste diskuteras och förankras i kommunstyrelsen betydligt bättre än vad som görs i dag.
- Driva frågan om direktval av ledamöter till regionfullmäktige i Region Västerbotten.

***Politiskt Alternativ vill utveckla en samtalsdemokrati där inte bara medlemmar utan Alla medborgare kan väcka frågor genom att vända sig till vårt parti. Vi vill på detta sätt fördjupa den representativa demokratin.***

## **LIVSKRAFTIGA BYAR**

**Vi vill** skapa livskraftiga byar genom att byautvecklingsplaner upprättas och införlivas i den kommunala översiktsplanen.

- En bygdeutvecklingsplan innebär framtagandet av en meny av aktiva insatser och åtgärder som medborgare, kommunen, föreningar och företag kan genomföra, enskilt eller tillsammans. För att utveckla och komplettera varandra i arbetet för långsiktigt livskraftiga byar och glesbygd.
- Fördelningen av bygdeavgiftsmedel fortsätter ha slagsida, till avsevärd fördel för tätorten, i strid med regelverket. En utvärdering måste genomföras och en strategi arbetas fram, i hur bygdemedel även i mer allmänna projekt (om föreningar inte ansöker i tillräcklig omfattning) kan komma tillgodo och stärka landsbygden och byarna.
- Skapa balans i dagens system med fria kommunala lokaler för föreningar, vilket främst kan nyttjas på tätorten. En översyn måste utföras av stödet till föreningslokaler och samlingslokaler, då byar särbehandlas negativt idag.

**Vi vill** bibehålla service, barnomsorg och skolor där dessa ännu finns i bygden.

- Skapandet av en varuförsörjningsplan som ett aktivt strategidokument för att upprätthålla samhällsservice, istället för som nu en endast listad lägesbeskrivning.
- Verka för att kommunen i så stor utsträckning som möjligt köper lokalproducerade livsmedel och köper lokalt i byabutikerna.
- PA vill därför revidera kommunens inköpspolicy som idag bara tillåter lägsta pris i upphandling, vilket försvårar inköp från lokala producenter och byabutiker.
- Att kommunen kan gå så långt, som att köpa en nedläggningshotad butik för att upprätthålla den (då banklån ofta är hart när omöjliga att få) och hyra ut lokalerna till en affärsidkare.
- Att aktivt stötta Latikbergbornas strävan att få igång en bybutik och drivmedelsförsäljning.
- Utredda möjligheten att Malgoviks skola lagar sin egen mat i tillagningskök. Arbetstillfällen och möjligheter att stärka byabutiken är starka incitament samhällsekonomiskt för upptagningsområdet.
- Kommunen ska inte driva samlokaliseringar av förskolor och skolor bortom all rimlighet och kraven på en godtagbar arbetsmiljö. Utred, utvärdera och välj varsamt istället för en stel betongpolitik, som i fallet Latikberg, vilket inte gagnar någon.
- Trafikplanen får inte redigeras utan konsekvensbeskrivningar och en fördjupad diskussion i kommunstyrelsen. PA har verkat för den nu utökade fredagskvällsturen till Klimpfjäll och vi fortsätter verka för kompletteringstrafik (ringbil) från Dikanäs till Slussfors (E12). Allt för att studerande, pendlare, boende och turister ska kunna ta sig till och från Vojmådalén.
- Vi vill verka för en halvering av anslutningskostnaderna av kommunalt bredband för att få fart på "hIT flytt vi".
- Under kommande mandatperiod skapa en återvinningscentral (ÅVC) i Kittelfjäll och verka för att fler återvinningsstationer (ÅVS) återupprättas/nyetableras i ett större byar.

**Vi vill** skapa service- och projektkontor i fjälldalarna.

- I dag finns flera möjligheter till regionala projektmedel, ett måste att nyttja när den kommunala ekonomin krymper. Att ansöka om och driva projekt, i nodbyarna, kan kombineras med medborgarkontor, turistinformation m.m. En social mötesplats och arbetsstation för projektledare. Där personer även kan få arbetsträning, praktik eller arbetsmarknadspolitiska insatser, ett slags resurscentrum, där bygdens resurser nyttjas och destinationsutveckling får ordentlig fart.

**Vi vill** främja inflyttningen till byarna bland annat genom att skapa en byaportal via kommunens hemsida där samtliga kommunens byar ingår. Via byaportalen kan lokalbefolkningen i samarbete med kommunen synliggöra och marknadsföra sina byar.

- Alla inlandskommuner har sin byaportal på internet, utom Vilhelmina, det hög tid för oss. Vilhelmina landsbygd och byar är precis vad många storstadsbor, och många fler, längtar efter. Låt byar och dalgångar synas, dra till sig nybyggare och få bygden att blomstra.

## HÅLLBART NÄRINGS LIV

**Vi vill** arbeta för hela kommunens utveckling och tillväxt genom att utvecklingsenheten tillförs projektledningskompetens, med uppgift att driva och initiera projekt i arbets- och näringslivssyfte.

- En spetskompetens tillförs utvecklingsenheten som även kan hjälpa kommuninvånare, företag och föreningar med ansökningar, stöd vid genomförande/redovisningsförfarande. Denna projektledningskompetens kan även fungera som samordnare för kommunala projekt.
- Bygdemedelsprojekt kan vara komplicerade, både i ansökning och genomförande. Regelverk och byråkrati kan vara snåriga och kommunmedlemmar och föreningar ska känna att förvaltningen alltid ger stöd och är behjälpliga i alla frågor och ärenden.

**Vi vill** skapa ett gott företagsklimat genom att alla företag behandlas på ett likvärdigt sätt.

- En metod är att fler upphandlingar delas upp för att möjliggöra att fler företag och/eller nätverk/företagsföreningar skall kunna lägga in anbud vid upphandlingar.
- Medborgarnas köptrogenhet är förutsättningen för ett levande närings- och affärs liv i kommunen, men samma sak bör kommunen sträva efter. Och ändra delar av inköspolicyn.
- Fortsättning av regelbundna företagsträffar, där utvecklingsenheten närvarar . En gång per år bör en sammankomst ske där alla partier finns representerade.
- Fler presentationer av företagare är välkomna till kommunstyrelsesammanträden, vilket kommunen kan avisera och bjuda in till på hemsidan.
- Att sträva efter en så god balans som möjligt för ett rättvist pris och samtidigt inbjudande till markinköp och påföljande exploatering.
- Många kommuner erbjuder mycket låga priser för industri- och råmark vilket man offensivt marknadsför, med en strategi som gäller både kommunmedlemmar och utsocknes företag.
- En tydlig förteckning ska finnas över fastigheter kommunen inte nyttjar och som kan saluföras.

**Vi vill** stimulera företagande inom förädling av naturprodukter såsom bär, svamp, kött och fisk genom att arbeta för att kommunens verksamheter i högre utsträckning använder lokalproducerade matvaror. Vi vill även skapa goda förutsättningar för privata aktörer att kunna prioritera lokalproducerad mat.

- Vi har under rubriken "livkraftiga byar" presenterat en mängd förslag som överlappar behövliga och möjliga åtgärder här.
- För den andra punkten krävs att näringsidkare, affärsinnehavare och privata aktörer, tillsammans med politiska företrädare, samt näringslivsforskare och sakkunniga, möts och diskuterar hur fler lokala inköp och distribution kan ske, vilket i sin tur kräver större medvetenhet om att centraldistribution, storgrossister och leverantörskedjor kan behöva brytas upp för att gagna den lokala samhällsekonomi och en mer hållbar lokal utveckling.

**Vi vill** arbeta för att återskapa ett levande jord- och skogsbruk, med energigrödor, livsmedelsproduktion och lokal förädling i fokus, och skapa ett mer hållbart samhälle med nya företag och arbetsplatser.

- En revitalisering av jordbruket, återupptagande av trädor, med inriktning på spannmål och energigrödor, kan i förädlingsledet leda till egen livsmedelsproduktion och tillverkning av både etanol och rapsmetylester (RME). Betydligt mer lönsamma jordbruk kan sedan skapa förutsättningar för utvidgad djurhållning med mjölk- och köttproduktion, och därtill kommande förädling. Vi ser även ett stort egensyfte i en ökad grad av självförsörjning.

## **UTÖKAD BESÖKSNÄRING**

**Vi vill** främja besöksnäringen i samråd med alla berörda parter där fjälldalar såväl som skogslandskapet är med och utvecklar besöksmål. Skapa samverkans- och samarbetsformer som på ett bättre sätt tillvaratar samernas synpunkter ( se även under rubriken "Vilhelmina – en samisk förvaltningskommun").

**Vi vill** stärka och utveckla de lokala organisationerna som arbetar med alla de olika fritidsaktiviteter vi har i kommunen, så som skoter och vandringsleder, jakt och fiske etc.

**Vi vill** arbeta fram en fördubbling av antalet turistbesök genom att främja helårsturism. Här utgör flygplatsfrågan en viktig del i en utbyggd besöksnäring där aktiviteter och boende behöver byggas ut.

- PA vill återuppväcka flera förslag i det s.k. stugprojektet som även inkluderade en vandringsled anslutande till Kungleden. Vi tror att en vandringsled, från Hemavan, vidare genom Vilhelminas fjällvärld, söderut till Dorotea eller rentav Strömsunds kommun, bör ha ett helt eget egennamn (varumärke) och kommer innebära ett stort lyft för både kommunen och regionen. En förstudie/projektering med en vandringsled och nyanlagda fjällstationer måste utredas å det snarare, utfört tillsammans med STF då deras nätverk och kompetens inte går att underskatta för destinationsutveckling och senare för drift och marknadsföring.
- Två destinationer som vi vill lyfta fram med egennamn är *Destination Marsfjäll* och *Destination Vojmån*. *Marsfjället* är en unik bergsformation som erbjuder ett storslaget äventyr och magnifika upplevelser. Där en ny fjällstation mitt mellan Kultsjödalen och Vojmådalén möjliggör trivsam vandring med dagsturer för den moderne turisten och vandraren. *Vojmån*, både övre och nedre, har en stor utvecklingspotential. En vandringsled längs med långa sträckor av Vojmån, med flera områden med en hög grad av tillgänglighet, är en destination vi vill framhålla och utveckla och marknadsföra. Även här med ett stugsystem för bekväm och trivsam övernattnig.
- Alpina utvecklingsplaner bör även tas fram för Klimpfjäll och kommunen bör även titta på hur man kan stödja en alpin utveckling i Saxnäsområdet.
- Uppgraderade vandringsleder och tillgängliggörande, i närområdet kring Kittelfjäll, är en förutsättning för att utveckla flersäsongsturism och en mer hållbar lokal utveckling i övre Vojmådalén.
- Verka för liftsystem med sittliftar som möjliggör sommaraktiviteter som "downhill"-cykling och utveckla Kittelfjäll med ett antal cykelnerfarter i stil med "bikepark"/Hemavan.
- Förbättra och utveckla servicen på Inlandsbanan.

## JÄMSTÄLLD VÅRD OCH OMSORG

**Vi vill** arbeta för en likvärdig vård och omsorg oavsett var du bor, bland annat genom samverkan med kommunerna i Södra Lappland, kring landstingets ansvar i inlandet.

- Vi tror inte på en ständig konfrontationspolitik mot Landstingen men när situationer blir oacceptabla eller ohållbara, t.ex. långvarig brist på läkare och distriktssköterskor, eller att den kommunaliserade hemsjukvården går med ett betydande minus (skatteväxlingen räcker inte därför till), då måste Vilhelmina kommun och grannkommuner sätta ner foten och markera var ansvaret ligger och gränsen går.
- Om ett samsyn finns i länskommunerna, i att hemsjukvården inte är ändamålsenlig eller alltför kostnadsdrivande, kan vi tänka oss att återgå till den gamla modellen, där Landstinget har ansvaret.
- Kommunen ska inte köpslå kring landstingsfrågor som först bör utredas och beslutas i landstingspolitiken. Förslaget om samlokalisering av distriktssköterskemottagningarna i fjälldalarna till Stalon, kom aldrig till landstingsbeslut och borde aldrig hamnat på samverkansnivå mellan förvaltningarna. Synnerligen inte alls, då kommunpolitiken inte heller hade tagit några beslut i frågan. Här krävs en formell uppsträckning i hur samarbete ska ske och på vilka grunder.
- Vi tror inte på en distriktssköterskemottagning förlagd till Sagagården i Dikanäs. Vi vill snarare hitta former för att utveckla samhällservicen i fjälldalarna, med distriktssköterskemottagningar som t.ex. sjukgymnaster och tandläkare kan ambulera till. Då behövs lokalerna i det kommunägda hyreshuset.

**Vi vill** bevara en god och värdig omsorg för våra äldre och funktionsnedsatta genom att behålla och utveckla omsorgen i kommunal regi.

- Omlokalisering och utveckling ska ske med öppenhet och grundad hos personal och verksamheter. Långvarig osäkerhet drabbar både personal och brukare/boende på ett negativt sätt.
- Att skapa senior- och trygghetsbeoende ser PA som väldigt viktigt att genomföra inom en mycket snar framtid. Det borde redan varit gjort! Trygghetsboende kan ske i kommunal regi eller lika gärna i samverkan med privata aktörer.
- Vi vill utveckla ett "resurscentrum" motsvarande den modell Lycksele kommun framgångsrikt bedrivit. En utveckling och breddning av *Cornelias* verksamhet kan vara en del av detta.
- Personalpolitiskt vill vi se till att s.k. delade turer för personalen undviks i största möjliga utsträckning.
- PA vill omgående utvärdera bemanningsenheten och dess funktion.

## **TRYGG BARNOMSORG OCH SKOLA EN BRA FRITID**

**Vi vill** medverka till att förskola, skola, fritidshem och gymnasium ger barn och ungdomar en bra start i livet genom att tillhandahålla en trygg och stimulerande lärandemiljö.

- Förskolor och fritidshem ska ha god bemanning och arbetsmiljö.
- Samlokalisering av skola och förskola får på inga villkor ske på otillräckliga investeringsramar. PA har varit tydlig att "lösningen" i Latikberg har varit oacceptabel ur en mängd perspektiv. Verksamheternas ursprungsförslag var en sista utväg (för att undslippa nedläggning) och inget politiken ska förbigå med eget hopkok.
- Fler fritidshemsplatser måste tillskapas på tätorten.
- Vi tror inte på att 6:orna skickas upp till Hembergsskolan utan att plats bereds på Volgsjö.
- PA anser att grundbemanningen på Volgsjö skola ska kvarstå, istället för skuggspelet att förespegla att man stärker med "kvalitetshöjande arbete", när man samtidigt föreslår att minska lärarbemanningen.
- Gymnasieskolorna i Vilhelmina, Storuman och Lycksele bör öka samverkan och samarbete för högre kvalitet och större programutbud, istället för att som nu konkurrera med varandra.
- Frågetecken har rests kring Dikanäs skola, men PA står fast vid att förskolan ska vara kvar i Sagagårdens lokaler. Grundskolan f-9 ska kvarstå i befintliga lokaler.
- På sikt kan frågan säkert flera byaskolsfrågor återuppväckas, men PA:s förslag är att kommunen under 2015 inleder en skolutredning som tar långsiktigt planeringsfokus och helhetssyn på byaskolorna och glesbygdsutveckling. Med tidshorisont 2018 och framåt.

**Vi vill** i samarbete med våra ungdomar möjliggöra meningsfulla fritidssysselsättningar, ungdomskonvent och demokratidagar inom skolan.

- Ungdomskonvent och demokratidagar (genomförda inom ramen för skolan), är redan nämnda, vilka alltid kan kompletteras med ungdomsråd – om ett brett intresse finns. Ett litet deltagande skapar dock inte representativitet, utan diskussionkvällar på t.ex. fritidsgården kan då fungera precis lika bra om inte bättre. Parallellt kan alltid ungdomar delta i de framtidskonvent och visionsmöten som vi anser ska arrangeras regelbundet i kommunen.
- Fritidsutbudet i byarna kring tätorten vill vi göra en översyn av behov och utbud. När det gäller fjälldalarna anser vi att särskilda insatser bör göras, synnerligen när man från den nuvarande politisk majoritet inte vill tillskjuta medel till en extra kvällsbusstur som möjliggör att ungdomar kan åka till tätorten och nyttja utbudet där. Utbud och efterfrågan, behov av samlingslokaler och kulturhus, med förutsättningar för kultur, bio och teater, måste utredas och prövas. Det är detta som PA vill gå vidare genom att ha årliga kulturdialoger i nodbyarna i kommunen.
- Borde inte ett levande Folkets Hus finnas i både i Saxnäs och Dikanäs? Här måste beslutsfattarna i kommunen se till att hela kommunen ska leva och utvecklas och rikta särskilda insatser för ett vitaliserat kulturliv i fjälldalarna. För en levande kultur och främja inflyttning.
- I Saxnäs och Dikanäs vill vi inventera utemiljöerna på skolorna och publika lekplatser. I dag finns t.ex. mycket begränsade möjligheter att träna fridrottsgrenar vid skolan i Dikanäs. Samtidigt vill PA ta ett helhetsgrepp om kommunen och inventera utemiljöer/lekplatser i alla byar och tätorten.
- PA vill verka för att Dikanäs får en mindre simhall/badstuga, där småbarn och skolbarn kan ges bättre vattenvana och simträning. Hög- och sänkbart bassängbotten innebär vattengympa för alla, vilket också ger rehabiliteringsmöjligheter för gamla som unga.
- Utreda och projektera tidigareläggning av längdskidåknings säsongen, genom "snöbesprutning" med början på tätortens kortbanor. Genom en förlängd säsong ges inte bara invånarna chansen till åkning/träning, utan öppnar även för träningsläger från hela landet. Vi ser även möjligheterna att tillskapa skidskyttebanor.
- Stötta en "uppgradering" av Granbergsbacken med ny barnlift m.m.

## LEVANDE KULTUR

**Vi vill** skydda de kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer som fortfarande finns kvar inom Vilhelmina kommun, genom att en inventering och bevarandeplan utförs.

- För en bebyggelseinventering, är Lycksele kommuns utförda utredning ett bra exempel.
- I Vilhelmina ska även byarna inventeras. Bebyggelseinventeringen vävs sedan samman med den idag föråldrade bevarandeplanen för Vilhelmina, för att skapa ett uppdaterat förslag till bevarandeplan som beslutas i fullmäktige. Ett projekt som även inkluderar omfattande fotografering, dokumentation och källforskning, där Länsstyrelsen och Västerbottens museum är naturliga samarbetspartners. Projektmedel kan och ska sökas.

**Vi vill** vårda våra kulturhistoriska miljöer och utveckla kulturturismen, bland annat genom att renovera och återskapa kyrkstaden med levande hantverkstraditioner och konst, samt upprustning av järnvägsområdet inför inlandsbanans 100-års jubileum.

**Vi vill** utveckla bland annat Ricklundgården, Fatmomakke, Risträsk by och området kring Gråtanåns gamla utlopp.

- Ricklundgården har för en tid sedan blivit byggnadsminne. Men inget hindrar att en utbyggnad studeras och förprojekteras. Fortfarande finns den världberömda arkitekten Gert Wingårds förslag som en ypperlig modell för utveckling av Ricklundgården, tillskapande fler utställningstutor för samlingarna, för tillfälliga utställningar och samtidigt avlasta huvudbyggnaden. Ett riktigt kulturhus således. Inleds med samverkan med Region Västerbotten och Statens kulturråd. Parallellt kan kommunen verka för en folkhögskola i Saxnäs, med konsthantverk, skulptur och konstnärliga föreberedelsekurser som huvudlinje, på sikt kan upprättas i Ricklundgårdens närhet.
- Fatmomakke har slagit in på vägen mot bildande av ett kulturresevat. Ett unikt och samtidigt känsligt område. Vi vill återknyta till de idéer som funnits om ett kulturrum (att jämföra med många s.k. naturrum i anslutning till naturreservat eller nationalparker) vilket bör tas upp till diskussion och förverkligande. Med ett besökscenter, en utställningslokal, som inte inkräktar på själv området. Förutsätter, enligt oss, samarbete med lokala intressen och samiska föreningar och medfinansiering från Länsstyrelsen Västerbotten/Region Västerbotten.
- Stenladugården i Fatmomakke bör restaureras, men PA förordar att den enklare, mer originalliknande varianten, utreds och kostnadsberäknas. Efter att slutgiltigt förslag utkorats, söks regionalt utvecklingsstöd och antikvariskt projektstöd från länsstyrelsen. Resterande finansiering kan då ske via bygdemedel utan att belasta driftbudgeten.
- Risträsk by är unik. Från höjderna synes fjällen tiotals mil bort, runtom det unika Stöttingfjället. Detta är entrén till Vilhelmina socken och kommun som just här borde få sin informationsportal, där man kan stanna till. Inandas det nya, det gamla, vingslagen i Risträsk by, en bland flera byar, liksom Råsele, där kolonisationen började och sträckte sin fångstarm ända mot kölen. Där en portal i Klimpfjäll är lika självklar.
- Ännu en portal att utveckla, är vid Vojmå camping, där äventyret börjar. Där *Motormännen* helt nyligen guldpremierat platsen. Där avstickarna från E45 går upp i vildmarken. Längs med nya och gamla Sagavägen. Till det storslagna. Och visst förtjänar Meselefors även sin portal. Något spektakulärt landmärke att stanna till vid, upptäcka. Ryckas med av. Genomresandeturismen kan alltid göra sina avstickare från E45:an om nyfikenheten och intresset väcks.
- Ett besökscenter och fjällmuseum vid Stekenjokk i anslutning till länsgränsen bör utredas. Samverkansprojekt med Strömsund, Västerbottens museum, Jamtli och Länsstyrelserna.
- En utveckling samt tillgängliggörande av Tingshuset, för kulturliv och utställningar, museets samlingar m.m., ser PA positivt på. Vi är beredda ta upp det tidigare utredda Tingshusprojektet (som strandade på finansieringsfrågan) och utreda vilka delar kommunen kan tänka sig att förverkliga i dagsläget.

## VÄRNA NATUR OCH MILJÖ

**Vi vill** att natur och miljö ska brukas och värnas med respekt för närmast berörda och framtida generationer, även den natur och miljö som redan nyttjas för olika former av resursutvinning.

- PA vill verka för vattenmiljöerna förbättras både till följd av tidigare gruvexploatering och vattenkraftutbyggnad. I samverkan med länsstyrelsen och tidigare/rådande exploitörer.
- Kommunen ska verka för att fiskvandringssvågar/faunapassager byggs i alla reglerade vattensystem och underhålls av energiproducenter och regleringsansvariga.
- Vindkraftplanen bör revideras med hänsyn till nya krav på lägre buller i ensliga och tysta områden, där fast boende drabbas särskilt hårt av både buller och värdesänkning av fastigheter.
- Vilhelmina kommun ska göra en översyn av alla mindre vattenverk och reningsverk, med särskild tonvikt på Dikanäs och Saxnäs och utreda om anläggningar behöver byggas ut. Parallellt vill vi se över reservkraftsystem, först och främst för alla större byar. För att trygga bl.a. vattenförsörjning under längre kris eller strömavbrott. Reningsverkens funktion är dock lika viktig under strömavbrott. Orenat vatten bör på inga villkor strömma fritt ut i våra vattensystem.
- Vi tror inte det handlar *om*, utan *när* Sverige ratificerar urfolkskonventionen ILO-169. Därför bör Vilhelmina kommun snarast påbörja ett arbete för framtagande av en modell, vilken presenteras inför regering och utredare, en modell som inte ska försämra några invånares villkor eller rättigheter, samtidigt som man stärker samernas rättigheter.
- PA tror inte på genmodifierad odling, modifierat foder eller livsmedel, utan vill lägga ett principbeslut på att kommunen avhålla sig från s.k. GMO, vilka visat sig vara skadliga och genetiskt förrådiska.

**Vi vill** driva frågan om återbäring till kommunen i form av en ersättning per producerad kilowattimmar (kWh) som framställs av vind- och vattenkraft inom kommunen.

- PA kan parallellt även driva frågan att fastighetsskatten ska tillfalla de kommuner vattenkraftverk eller regleringsmagasin är förlagda i. I Västerbottens län omfattar denna skatt i dagsläget cirka en (1) miljard kronor per år. Det viktiga är att vi gemensamt driver frågan om någon form av återbäring, oavsett ursprunget för denna.
- Vi anser att Vilhelmina kommun åter ska bli medlem i Föreningen Sveriges Vattenkraftkommuner som driver frågan om en modell enligt det norska återbäringssystemet.

**Vi vill** värna om att lokalbefolkningens rättigheter och hävd bevaras inför eventuellt bildandet av naturreservat och nationalparker.

- PA motsätter sig inte en förstudie kring en eventuell nationalpark å Blaikfjället, men det får på inga villkor bli så att en "död hand" läggs över området vid ett parkbildande.

**Vi vill** verka för bildandet av ett öppet naturreservat i Dalasjö.

- I Vilhelmina kommun finns en mängd naturreservat och flera är under bildning. En övergripande information bör även finnas på kommunens hemsida, med länkar till mer utförlig information från länsstyrelsen över alla naturreservat. Vi tror på att synliggöra och försiktigtvis marknadsföra dessa unika miljöer, för en större förståelse och ekologisk helhetssyn och skapa en grund för en urnaturturism. Guidematerial tas fram, lokala guider utbildas och nätverk skapas. Med ett telefonsamtal eller internettryck ska man alltid kunna nå en guide som kan vägleda naturälskare eller turister genom skog, myr, sjöar och vattendrag. Eller kunna ta en skopa ur en aldrig sinande kallkälla.

## FÖRSTÄRKT INFRASTRUKTUR

PA kommer verka för:

- En utbyggd flygplats med ny rullbana för att kunna ta emot större reguljära flygplan såväl som utrikes charter. Då finns möjligheter till en kraftig utbyggnad av hotell och bäddar, därtill en kraftig ökning av besöksnäringen och utveckling av flersäsongssturism.
- En uppgradering av inlandsbanan för att klara godstrafik som "stålpendeln" och inte bara vara en reservjärnväg utan en infrastrukturdel som kompletterar och avlastar stambanan.
- Långsiktigt en elektrifiering av inlandsbanan och passagerartrafik åretrunt.
- I och med utredningen av en broförbindelse över Kvarken, ger en bro verkliga förutsättningar för en järnväg Umeå-Mo i Rana, över Storuman/Hemavan, där kranskommunerna kan dra stor nytta. Norge har påbörjat en järnvägsutredning och vi anser att Sverige och Region Västerbotten omgående bör hoppa på tåget, genom en utredning av projektet.
- Fortsätta arbeta och ställa krav på en fjällväg Saxnäs-Båtas.
- Asfalt- alt. oljegrusbeläggning vägsträckan mellan Dikanäs-Morka för en fungerande och mer attraktiv turistväg och tvärförbindelse till E12 (Blå vägen).
- Gång- och cykelvägar i Saxnäs och Kittelfjäll. Översyn av behov i övriga byar.

## VILHELMINA – EN SAMISK FÖRVALTNINGSKOMMUN ATT UTVECKLA

Sedan 1 januari 2010 gäller lagen om minoriteter och minoritetsspråk (SFS 2009:724). Den ska skydda Sveriges nationella minoriteter; judar, romer, same, sverigefinnar och tornedalingar. Lagen ska stärka deras möjligheter och rättigheter till inflytande samt främja minoritetsspråken jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli.

Som samisk förvaltningskommun finns uppgiften att dels främja samiska språk, dels att stärka samiska möjligheter och rättigheter, en del av detta är samrådsförfarande med den samiska samrådsgruppen. PA anser att samrådsgruppen ska ha en regelbunden kontakt och dialog, inte bara med tjänstemännen, utan även gentemot kommunpolitiken. Förslagsvis kan kommunstyrelsens arbetsutskott eller en parlamentarisk representation, en person från varje parti, närvara vid minst ett samrådsmöte om året. För att utbyta kunskap och erfarenheter.

Vi anser också att den samiska kulturveckan ska innehålla ett seminarium där fokus läggs på långsiktig hållbarhet för samisk kultur, traditionella näringar och markanvändning. Det är av största vikt att kommunpolitiker får insikt och kunskap om effekterna av exploatering och de s.k. kumulativa effekterna, där flera faktorer samverkar under lång tid, förstärkta av nya effekter av t.ex. modernt skogsbruk året runt och möjliga klimatologiska effekter.

Samerna är också erkända i regeringsformen som urfolk 1977. Sverige är medlem i ILO, International Labour Organisation, och kravet på att ratificera ILO-konventionen 169, om urfolks rättigheter, har utretts (SOU 1999:25) och rests under lång tid. I dagsläget är frågan *när* Sverige ska ansluta sig, inte *om*. PA anser dock att en ny statlig utredning omgående bör tillsättas där en bred samisk representation ska ingå.

Parellellt ska berörda kommuner, även Vilhelmina kommun, ta fram en modell för hur lokalbefolkningens rättigheter inte ska försvagas samtidigt som samiska rättigheter stärks genom en ratificering. Detta kan göras självständigt eller genom medverkan av t.ex Länsstyrelsen, Vilhelmina Model Forest och SLU. När remissförfarande kommer från en statlig utredning, ska Vilhelmina kommun vara redo med sitt yttrande och ge förslag till en ny förvaltningsmodell.

PA ställer sig bakom delar av Sametingets enigt beslutade Gruv- och mineralpolicy. Vilken innebär kravet på ett verkligt inflytande, och ett ställningstagande från regering och riksdag, på vad som sker och inte får ske på samiska kulturmarker och vilka rättigheter och eventuell vetorätter urfolk ska ha, nu och i framtiden. Vi avfärdar inte att Sametinget kan ges vetorätt, men detta måste utredas noggrant och skyndsamt i en ny statlig utredning (SOU). Demokratiska aspekter och proportionalitet måste vägas in, även för Sápmis vidkommande.

PA vill verka för ett samiskt kulturcentrum i kommunen. Enskilt eller tillsammans med den väl utredda idén om "Nybyggarcentrum", vilket PA återuppväckt genom en väl mottagen motion i fullmäktige.

## ANSVARFULL FLYKTINGMOTTAGNING

Vilhelmina kommun har under ett antal år mottagit både asylsökande och s.k. kvotflyktingar vilka har uppehållstillstånd när de anländer. Kommunen har under tidigare år inte haft ett samlat grepp om totalkostnader och i vilken utsträckning kostnadstäckning ges efter att återsökning av medel är färdiga. Vilhelmina börjar idag få ett bättre grepp, men arbete återstår för att förfinas och tillse att kommunen verkligen får alla kostnader täckta och samtidigt att asylsökande ensamkommande flyktingbarn, eller kvotflyktingar, får det stöd och utbildning de behöver för etablering. I det senare kategorin har etableringsansvaret flyttats över till arbetsförmedlingen.

Kommunen måste oavsett, enligt PA:s förmenande, varje år göra en utvärdering av flyktingmottagningsverksamheten, utifrån ett kostnads- och hållbarhetsperspektiv. Kommunen som part måste göra sina behov och krav gällande till Migrationsverket och länsstyrelsen Västerbotten. Och då krävs det detaljerad dokumentation och redovisning.

Återkoppling, redovisning och kunskapsförmedling till nämnder, styrelse och kommunfullmäktige måste förstärkas. Utvärderingen ska också ligga till grund för nivån av mottagande som kommunstyrelsen beslutar om.

Fokus måste även riktas på vård som landstingen har ansvar för. Brister i ungdomspsykiatri – t.ex. om Landstinget inte uppfyller vårdgarantin eller fångar upp den del av de barn och ungdomar från krigs- och krisdrabbade områden, som lider av posttraumatiskt stressyndrom (PTS) – riskerar detta att läggas över på skolhälsovården med ökad arbetsbelastning som följd, därtill har skolhälsan inte kompetens för PTS. Utan adekvat behandling riskerar personer med PTS en försämrad psykisk hälsa, vilket i vissa fall kan bli livslångt.

Kravet på samhällsinformation på hemspråk till nyanlända, ligger idag på ett år. Vilhelmina kommun måste ha en strävan att man inom högst en månad ge en grundläggande information till de nyanlända. Information genom distansteknik måste kunna vara ett komplement.

Frivilliga organisationer och ideella föreningar har tagit och tar ett stort socialt ansvar i Vilhelmina, men det är viktigt att kommunen har en god intern kommunikation och får kännedom om brister, framgångar och möjligheter. Utan kunskaper och insikter kan vi inte förbättra verksamheternas förutsättningar och/eller framgångsmöjligheter.

Vi tycker att man i politiska och offentliga sammanhang måste kunna diskutera och debattera dessa flyktingfrågor öppet. När framgång finns, fortsätter man i spåret. Finns problem och brister, då rättar man till dem. Inte tiger ihjäl eller sopar under mattan till dess okunskap och ryktesspridning växt till främlingsfientlighet eller i värsta fall rasism får fäste i befolkningen.

---

### *Val till kommunfullmäktige*

- |  |                                  |
|--|----------------------------------|
| 1. Bengt Bergsten, Dalasjö             | 7. Kenneth Jacobson, Skansholm   |
| 2. Maria Lundqvist, Vilhelmina         | 8. Gunilla E. Lindgren, Storsele |
| 3. Tommy Streling, Dikanäs             | 9. Ronny Svarto, Vardofjäll      |
| 4. Åsa Össbo, Dikanäs                  | 10. Monica Ernstsson, Storsele   |
| 5. Gunder Lindgren, Storsele           | 11. Douglas Pettersson, Storsele |
| 6. Anna-Leena Danielsson, Lillgranberg | 12. Sixten Westlin, Lövåsen      |

*För vårt partiprogram, yttranden m.m.:*

**[www.politiskt-alternativ.se](http://www.politiskt-alternativ.se)**

***Ge oss därför Din röst den 14 september!***